

## דף עג:-עד: הכחשה תחילת הזמה

מהלך הסוגיה

רבא: עדים שהוכחו ולבסוף הוזמו - נהרגין, הכחשה תחילת הזמה היא, אלא שלא נגמרה.

רישא	<u>רבא</u> : מנא אמינא לה?	<u>אבוי</u>
"מעידנו באיש פלוני שסימא את עין עבדו והפיל את שינו	<u>כת א</u> : הפיל שינו וסימא עינו	
שהרי הרב אומר כן	<u>כת ב</u> : סימא עינו והפיל שינו	<u>כת א</u> : סימא עינו והפיל שינו
ונמצאו זוממין	<u>כת ג</u> מזימה את כת ב: עמנו הייתם!	כששמע כת ב שמח בכת א הפוטרתו מדמי עינו (תד"ה אמר)
משלמין דמי עין לעבד"	כת ב, שזממה לשלול מן העבד דמי עינו	כת א, שזממה לשלול מן העבד דמי עינו
סיפא	<p><u>הבנה ראשונה בגמ'</u>: כת ב מוכחשת ע"י כת א, וכשנמצאת כת ב זוממת (בידי כת ג) - משלמין דמי עין לעבד. <u>אלמא הכחשה תחילת הזמה היא.</u></p> <p><u>דחייה</u> (רב אחא בריה דרב איקא): הרי כת ב אינה מוכחשת (לפני ההזמה), שהרי הדין נפסק על פיה, שישלם דמי שן בלבד (מתוך הספק, דאוקי תרי לבהדי תרי ושתו הכתות מסכימות שחייב דמי שן לפחות, דיש בכלל מאתיים מנה); ומי שמוכחשת כאן היא כת א. אלא דוקיא דרבא מסיפא.</p>	
"מעידנו את איש פלוני שהפיל את שן עבדו וסימא את עינו	<u>כת א</u> : הפיל שינו וסימא עינו	<u>כת א</u> : הפיל שינו וסימא עינו
שהרי העבד אומר כן	<u>כת ב</u> : סימא עינו והפיל שינו	
ונמצאו זוממין	<u>כת ג</u> הזימה את כת א: עמנו הייתם!	נוח לו בכל עדות המוציאתו לחירות, וכ"ש זו
משלמין דמי עין לרב"	כת א, שזממה לחייב את הרב בתשלום דמי עין	כת א, שזממה לחייב את הרב בתשלום דמי עין
השלמות	<p>מדובר שנפסק הדין ע"פ כת א, ואח"כ הוכחשה ע"י כת ב, והזומה (כת א) ע"י כת ג; וקתני משלמין דמי עין לרב. <u>ש"מ הכחשה תחילת הזמה היא.</u></p>	

"הפיל שינו וסימא עינו" - כלומר, על העבד לצאת לחירות והרב חייב לו תשלום עבור עינו. מעידים אנו שכך חויב האדון בדין.

"סימא עינו והפיל שינו" - העבד ייצא לחירות והרב ישלם לו דמי שינו, שהם פחותים מדמי עינו.

אביי - דאפכינהו ואזמינהו. ממאי? מדסיפא במיפך והזמה. כלומר, ע"פ ההבנה הראשונה בגמ' בהוכחת רבא, הברייתא השמיטה (ברישא) כת עדים ראשונה, ושנתה רק את השנייה, זו שהוזמה. אין אפשרות "להלביש" את המבנה הזה על הסיפא של הברייתא, שאם תתוסף כת א "סימא עינו והפיל שינו", וכת ב (השנויה במפורש) "הפיל שינו וסימא עינו" - לא תשלם כת ב ממון לאחר הזמתה ע"י כת ג, שהרי הדין לא נפסק ע"י כת ב בכל מקרה, דאוקי תרי לבהדי תרי ויש בכלל מאתיים מנה ומתחייב בדמי שינו ולא בדמי עינו, ואין העדים הזוממים משלמים אא"כ נגמר הדין על פיהם.

[י' במנחם-אב התשס"ה, נצר חזוני ת"ו]

### דף סו.-סח: חיוב על המכירה ביחס ליאוש

סיכום שיטות האמוראים

שלוש מחלוקות בדבר:

- הנך אמוראי דמחייבי אמכירה אחר יאוש - כולהו סבירא להו יאוש אינג קונה, דאי יאוש קונה היכי מיחייבי אמכירה אחר יאוש? הא שלו הוא מוכר! בכך מצטרפים אמוראים אלו לשיטתם של רב יוסף (לעיל סו.) ועולא (לעיל סו.), דסברי יאוש לא קני.
- א. רבי יוחנן ורב נחמן: חייב על המכירה בין לפני יאוש בין לאחר יאוש.  
 ב. רבי אלעזר ורב ששת: חייב על המכירה לאחר יאוש אך לא לפניו - דומיא דטביחה בעינן, דאהנו מעשיו, ובשינוי רשות ללא יאוש לא סגי.
- ג. רב, ריש לקיש ורבה (לעיל סו.): חייב על המכירה רק לפני יאוש, אבל לא אחריו, דכיוון דיאוש קונה - שלו הוא מוכר (אחרי יאוש).
- דכולי עלמא מיהת יאוש ושינוי-רשות קונה (בתרתי).

[י"א בשבט התשס"ד]